

PRAKSISOVERSIGT · OBLIGATIONSRET

Praksisoversigt over culpaansvar uden for kontrakt (den almindelige erstatningsregel)

Ansvarsnormen, adækvans, bevisbyrde og erstatningsansvarslovens lempelsesregler

Version 2 · Opdateret 6. sep. 2026 · 59 afgørelser · 2001-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Culpareglen er dansk rets almindelige – og uskrevne – ansvarsgrundlag uden for kontrakt: den, der forsætligt eller uagtsomt forvolder en skade, er erstatningsansvarlig. Erstatningsansvarsloven indeholder ikke selve ansvarsnormen, men regulerer udmålingen og en række modifikationer af ansvaret, navnlig bortfaldet ved forsikringsdækkede tings- og driftstabsskader i § 19, arbejdstagerens lempede ansvar i § 23, den generelle lempelsesregel i § 24 og billighedsreglen for børn under 15 år i § 24 a. Praksis viser en ansvarsnorm, der differentieres skarpt efter skadevolderens rolle – skærpet for professionelle rådgivere og erhvervsdrivende, lempet for børn – og et kumulativt krav om årsagssammenhæng, adækvans, et erstatningsberettiget tab og fravær af ansvarsfrihedsgrunde. Denne oversigt kortlægger de linjer, Højesteret, landsretterne, Sø- og Handelsretten og de administrative nævn har trukket.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Culpareglen er en uskreven retsgrundsætning: erstatningsansvarsloven indeholder ikke ansvarsnormen, men alene udmålingsregler og modifikationer af ansvaret.
- 02 Ansvarsvurderingen foretages i praksis som en bedømmelse af, om adfærden afviger fra et adfærdsmønster, der var almindeligt anerkendt på handlingstidspunktet – ikke som en moralsk fordømmelse.
- 03 Professionelle rådgivere bedømmes efter en skærpet culpanorm, men frifindes, når rådgivningen er afgivet som en dokumenteret "should-opinion" med udtrykkelige forudsætninger, som klienten efterfølgende bryder.
- 04 Børn under 15 år ifalder ansvar efter samme regler som voksne, men culpavurderingen sker i forhold til, hvordan børn på samme alder normalt handler.
- 05 Skadelidte har som udgangspunkt bevisbyrden for culpa; kan uforsvarligheden eller årsagssammenhængen ikke bevises, frifindes skadevolderen, selv om skaden er indtrådt.
- 06 Erstatningsansvar forudsætter både faktisk årsagssammenhæng og adækvans; PTSD efter forsætlig vold er ikke en atypisk følge og er dermed påregnelig.

- 07** Adækvansen brister, når skaden ligger uden for det, den uforsvarlige adfærd typisk fører til – fx en skade forvoldt af bølger fra en færge sejlede ved servicespeed.
- 08** Culpa er subsidært ansvarsgrundlag over for de lovbestemte objektive ansvarsformer i færdselslovens § 101, hundelovens § 8 og miljøskadeerstatningsloven – falder det objektive ansvar bort, prøves sagen efter culpareglen.
- 09** Efter § 19, stk. 1, bortfalder erstatningsansvaret helt, når skaden er dækket af tings- eller driftstabsforsikring, medmindre skaden er forvoldt forsætligt eller groft uagtsomt eller ved offentlig/erhvervsmæssig virksomhed.
- 10** Efter § 19, stk. 3, er arbejdstageren beskyttet mod ansvar for forsikringsdækkede skader, medmindre skaden er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed – kørsel over for rødt lys i et overskueligt kryds er groft uagtsomt.
- 11** Grov uagtsomhed foreligger efter praksis, når den skadevoldende handling indebærer en indlysende fare for den indtrådte skade.
- 12** § 24 er en social-humanitær sikkerhedsventil, der også kan anvendes ved forsætlig vold, når det fulde ansvar er urimeligt tyngende og skadelidte allerede er dækket via offererstatningsordningen.
- 13** Ved § 24-lempelse vejer skadevolderens alder på gerningstidspunktet, misforholdet mellem den umiddelbare skade og det senere tab samt en realistisk afviklingshorisont tungt.
- 14** Lempelse efter § 24 er ikke automatisk: Vestre og Østre Landsret har afvist lempelse, hvor skadevolderen var voksen, adfærden bevidst aggressiv, og de personlige forhold ikke tilstrækkeligt tungtvejende.
- 15** § 24 a fører til fuldt bortfald, når skadevolderen var et yngre barn med kognitive vanskeligheder uden realistisk mulighed for at afvikle gælden, og skadelidte er dækket på anden vis – men ikke automatisk ved forsætlig vold begået tæt på 15-årsalderen.
- 16** Bortfalder barnets hovedkrav efter § 24 a, bortfalder også forældrenes afledte hæftelseskrav.
- 17** Egen skyld og accept af risiko kan nedsætte eller helt fjerne kravet – bevidst opsøgen af en voldelig konfrontation eller færden i et kriminelt miljø med skudsikker vest fører typisk til bortfald.
- 18** Et gengældelsesslag i umiddelbar forlængelse af et overfald udgør derimod ikke i sig selv egen skyld.

Culpareglen som uskreven retsgrundsætning – og erstatningsansvarslovens rolle

§ 1

Dansk rets almindelige ansvarsgrundlag uden for kontrakt er culpaeglen. Den er **ikke** lovfæstet: erstatningsansvarsloven regulerer udmålingen af erstatnings- og godtgørelsesposter samt en række modifikationer af ansvaret, men indeholder ingen bestemmelse om, hvornår ansvar overhovedet indtræder. Det bekræftes af [Betænkning nr. 1482/2006 om arbejdsskadesikring, s. 69](#), hvor det hedder:

"Ansvarsgrundlaget efter dansk rets almindelige erstatningsregler er culpaeglen. Hertil kommer objektivt ansvar efter for eksempel færdselslovens § 101, hundeloven og patientforsikringsloven. Efter culpaeglen er en skadevolder erstatningsansvarlig for den skade, som han forvolder ved ansvarspådragende adfærd, som kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsomt."

Samme betænkning understreger på [s. 144](#), at retspraksis har omformuleret den klassiske definition til "en bedømmelse af, om skadevolderens adfærd afviger fra almindelig anerkendt adfærd", og at der ikke gælder et objektivt ansvar, hvor loven ikke udtrykkeligt fastsætter det.

Folketingets Ombudsmand har givet den mest tilgængelige samlede fremstilling af reglen i sin udtalelse [FOB 2012-1 om erstatning for bortkomne skolebøger](#), hvor det anføres, at domspraksis tager udgangspunkt i, om den handling eller undladelse, der skal vurderes, "afviger fra et adfærdsmønster som var anerkendt på tidspunktet for handlingen/undladelsen", og at:

"Det er fastlæggelsen af grænsen mellem den uagtsomme og den ikke-uagtsomme adfærd (de såkaldte hændelige skader) der er erstatningsrettens hovedproblem."

Ombudsmanden opsummerer samtidig de kumulative betingelser: et ansvarsgrundlag, en ansvarlig skadevolder, årsagssammenhæng og påregnelighed samt et økonomisk tab. Han fastslår også – som en almindelig retsgrundsætning – at ansvar kan pådrages ved **undladelser**, ikke kun ved aktive handlinger.

At culpaansvaret dækker både handlinger og undladelser illustreres af [BS-49641/2021-KOL](#), hvor Retten i Kolding i [dommen om altankollaps under en privat fest](#) fandt ejeren af en udlejningsejendom ansvarlig for fire unges personskader, fordi synlige rustangreb burde have foranlediget en nærmere undersøgelse – en begrænset undersøgelse ville have afsløret den skjulte, kritiske tilstand. Ansvaret hvilede altså på en undladelse af at handle på en synlig faresignalering.

Erstatningsansvarslovens modifikationer bygger derimod på et selvstændigt forarbejdsgrundlag. [Betænkning nr. 829/1978 om lempelse af erstatningsansvar m.v., s. 59](#) formulerede det udgangspunkt, der blev til [§ 19](#):

"Udgangspunktet kan tages i en regel, hvorefter der ikke er nogen erstatningspligt, når en skade er dækket af tingsforsikring eller driftstabsforsikring ... Overvejelserne kan herefter koncentreres om, i hvilke tilfælde det dog ud fra præventive eller økonomiske (risikomæssige) hensyn er nødvendigt at bevare erstatningspligten og dermed forsikringsselskabets regresret."

Samme betænkning fastslog, at de lovbestemte strengere ansvarsformer – færdselslovens regler om motordrevne køretøjer, sølovens og luftfartslovens erstatningsregler samt atomskadeerstatning – skulle holdes uden for den nye almindelige regel.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 1](#)[Færdselsloven § 101, stk. 1](#)[Hundeloven § 8, stk. 1](#)

PRAKSIS

Byretten · Ejer af udlejningsejendom fundet erstatningsansvarlig for personskader efter altankollaps

07.11.2022

§ 2 Ansvarsnormen: bonus pater-målestokken og dens differentiering

Culpanormen er ikke én fast standard, men en målestok der justeres efter skadevolderens rolle, indsigt og de forventninger, omverdenen med rette kan stille.

Den skærpede professionsnorm. Østre Landsret formulerede normen usædvanligt klart i

BS-26436/2020-OLR – [frifindelsen i udbytteskattesagen](#), hvor Skatteforvaltningen krævede ca. 725 mio. kr. af et advokatfirma for en legal opinion afgivet til North Channel Bank. Landsretten fastslog, at advokaten fra opgavens start havde "særlig anledning til at udvise forsigtighed", at rådgivningen måtte betegnes som **modelrådgivning**, og at den derfor skulle bedømmes efter en **skærpet culpanorm** – og at SKAT som tredjemand kunne gøre et sådant culpaansvar gældende. Alligevel frifandtes firmaet, fordi opinionen var afgivet som en "should-opinion" med 13 udtrykkelige forudsætninger om bankens rolle som ren depotbank:

"Landsretten finder således ikke, at V2 har handlet culpøst ved sin rådgivning ved ikke at have indset, at modellen ville blive brugt til at bedrage den danske statskasse for udbytteskat, og som konsekvens heraf frarådet anvendelsen af modellen."

Dommen viser, at den skærpede norm ikke er et resultatansvar: rådgiveren bedømmes på grundlag af opdraget, de oplysninger han faktisk fik, og de forbehold han tog – ikke på klientens efterfølgende svig.

Den skærpede erhvervsnorm slår igennem i mere jordnære sager. I **BS-12209/2023-VLR** stadfæstede Vestre Landsret [ejendomsrådgiverens ansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning](#) – salgsopstillingen anførte »el 220 V«, men strømmen kom fra en generator, hvilket mægleren vidste. Erstatningen blev fastsat til 162.937,50 kr. Byrettens forudgående dom **BS-3574/2022-ALB** er gengivet i [afgørelsen om mangelfulde oplysninger i salgsopstillingen](#).

Håndværkeren måles på samme skærpede skala: i **BS-60450/2023-VLR** fandt Vestre Landsret [tømrerfirmaet ansvarligt for husejerens fald i et uafdækket hul i gulvet](#) – et 130 × 70 cm hul skjult under en sort dampspærre, som tømreren efterlod uden bevislig advarsel, mens han hentede materialer. Og i **BS-8391/2024-VLR** blev en inspektionsvirksomhed i [sagen om det mangelfuldt eftersete legepladsredskab](#) pålagt at bære 1/3 af et krav på godt 6,6 mio. kr., fordi virksomheden burde have orienteret kommunen om kravet til hovedinspektion, selv om det forældreopførte redskab ikke udtrykkeligt var omfattet af aftalen.

Også i erhvervsforhold uden for kontrakt gælder normen. Sø- og Handelsretten fandt i **BS-8527/2022-SHR** og **BS-8530/2022-SHR** – [sagen om den kængrende flydedok i Hirtshals](#) – at værftet havde handlet uagtsomt ved utilstrækkelig vedligeholdelse, mens ledelsen personligt blev frifundet.

Den lempede norm for børn. [FOB 2012-1](#) formulerer den differentierede målestok præcist:

"Når man vurderer om et barn har handlet culpøst, sammenligner man dog med et normalt barn på samme alder; ikke en voksen. Den culperegulering der gælder for børns erstatningsansvar, kan formentlig i dag formuleres sådan at et barn ifalder ansvar hvis det har handlet anderledes end børn på dets egen alder normalt handler (eventuelt ville have handlet) i den samme situation."

Grænsen til den hændelige skade. Culpanormen har en nedre grænse. I **Sag 71/2019** afviste Højesteret i [dommen om den sparkede hoveddør under en anholdelse](#) udlejerens krav, fordi politiets fremgangsmåde hverken var uforsvarlig eller uforholdsmæssig. Tilsvarende blev anklagemyndigheden frifundet i **BS-2695/2014-ARH** i [sagen om gulvskade under en ransagning](#), hvor hændelsen med et jernrør blev karakteriseret som et hændeligt uheld. Og i **BS-57199/2019-SHR** frifandt Sø- og Handelsretten Forbrugerombudsmanden i [sagen om politianmeldelse og pressemeddelelser](#), fordi indgrebene var sagligt

begrundede og proportionale – en efterfølgende frifindelse i straffesagen gjorde ikke myndighedens skridt culpøse.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 24a](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt	03.10.2019
Landsretten · Erstatningsansvar for inspektionsvirksomhed efter ulykke med mangelfuldt efterset legepladsredskab	29.04.2025
Landsretten · Tømrerfirma erstatningsansvarligt for kundes fald i uafdækket hul i gulv	06.03.2025
Landsretten · Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	04.02.2025
Landsretten · Frifindelse i sag om rådgiveransvar i forbindelse med udbytteskat	28.04.2022
Sø- og Handelsretten · Ansvar for kæntræt flydedok og ledelsesansvar i Hirtshals Yard	25.04.2025
Sø- og Handelsretten · Frifindelse af Forbrugerombudsmanden i sag om ansvarspådragende handlinger	05.07.2024
Byretten · Ejendomsmægler kendt erstatningsansvarlig for mangelfulde oplysninger om eltilslutning i salgsopstilling	20.02.2023
Byretten · Afgørelse om erstatningsansvar for skade forvoldt under ransagning	02.07.2014

§ 3 Bevisbyrden for culpa – udgangspunktet og undtagelserne

Udgangspunktet er, at **skadelidte** har bevisbyrden. [FOB 2012-1](#) formulerer det således:

"Når det almindelige culpaansvar anvendes, er det som udgangspunkt skadelidte der har bevisbyrden for at skadevolderen har handlet uagtsomt – i den forstand at skadelidte må sandsynliggøre at den måde som skadevolderen handlede på, ikke var den rette."

Den byrde er reel og fører jævnligt til frifindelse. I **BS-51472/2019-VLR** frifandt Vestre Landsret stilladsentreprenøren i [sagen om tagdækkerens fald fra et stillads med et ufastgjort gelænder](#) netop for manglende bevis for culpøs handling, mens arbejdsgiveren blev fundet ansvarlig for tilsidesat instruktionspligt. I **BS-22059/2024-VLR** blev ejeren frifundet i [sagen om brand efter opsat aske under en træveranda](#), fordi årsagssammenhængen mellem askehåndteringen og branden tre døgn senere ikke kunne fastslås med fornøden sikkerhed.

Modsat kan bevisbyrden løftes ved, at skadevolderen ikke kan redegøre for en advarsel eller instruktion, han hævder at have givet: det var udslagsgivende i **BS-60450/2023-VLR** om [det uafdækkede hul i gulvet](#), hvor det ikke kunne bevises, at tømreren havde advaret husejeren.

Præsumptionsansvar og omvendt bevisbyrde forekommer på afgrænsede områder. [Betænkning nr. 1133/1988 om forbrugertjenester](#), s. 110 beskriver retstilstanden:

"Er en skade forvoldt under arbejdets udførelse, eller mens arbejdets genstand er i den erhvervsdrivendes besiddelse, vil den erhvervsdrivende allerede efter retsstillingen i dag i vidt omfang være ansvarlig efter en culpapregel med omvendt bevisbyrde, idet det ofte alene vil være den erhvervsdrivende, som har mulighed for at fremkomme med oplysninger om, hvorledes skaden er sket."

En beslægtet bevismæssig overvæltning kendes fra arbejdsskadeområdet. [Betænkning nr. 1482/2006](#), s. 148 beskriver UfR 1982.50H som en dom, der kan læses "som en overvæltning af bevisbyrden for

årsagssammenhængen på arbejdsgiveren, når farligheden øges på grund af arbejdsgiverens forhold" – et princip, der genfindes i moderne praksis som **BS-56203/2023-VLR** om [faldulykken ved slyngrenseren](#), hvor arbejdsgiverens manglende afskærmning og glatte gulv udløste ansvar.

Endelig kan der på grænsen til kontraktforhold – culpa in contrahendo og misvisende oplysninger over for en potentiel medkontrahent – pålægges ansvar uden for kontrakt. Det er netop grundlaget i ejendomsmæglersagerne **BS-12209/2023-VLR** og **BS-3574/2022-ALB**, hvor [mæglerens urigtige oplysninger i salgsopstillingen](#) udløste ansvar over for køberne.

PRAKSIS	Landsretten · Frifindelse for erstatningsansvar efter brand i beboelsesejendom, da årsagssammenhæng til uforsvarlig askehåndtering ikke kunne fastslås med fornøden sikkerhed	30.10.2025
	Landsretten · Tømrerfirma erstatningsansvarligt for kundes fald i uafdækket hul i gulv	06.03.2025
	Landsretten · Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	04.02.2025
	Landsretten · Arbejdsgiver fundet erstatningsansvarlig for faldulykke ved slyngrenser grundet glat gulv og manglende afskærmning	09.01.2025
	Landsretten · Landsretssag om arbejdsulykke: Frifindelse af stilladsansvarlig og erstatningsansvar for arbejdsgiver	18.12.2020
	Byretten · Ejendomsmægler kendt erstatningsansvarlig for mangelfulde oplysninger om eltilslutning i salgsopstilling	20.02.2023

Årsagssammenhæng og adækvans som selvstændige § 4 ansvarsbetingelser

Ansvarsgrundlaget er ikke nok. Der kræves både faktisk årsagssammenhæng (kausalitet) og påregnelighed (adækvans), og begge prøves selvstændigt.

Højesteret behandlede begge led udtrykkeligt i **BS-1971/2023-HJR** – [dommen om statens regreskrav mod en 12-årig efter vold mod en lærer](#):

"Højesteret lægger endvidere som landsretten til grund, at Cs sygdomsforløb og udviklingen af PTSD er en følge af voldsudøvelsen. Dette bestyrkes af skønserklæringen af 8. august 2023. Der foreligger dermed årsagssammenhæng. Højesteret finder, at der også foreligger påregnelighed (adækvans). Det bemærkes herved, at Cs sygdomsforløb og udviklingen af PTSD ikke kan anses for atypiske følger af den forsætlige vold."

Adækvansen sætter derimod en grænse for kredsen af erstatningsberettigede. I **BS-38951/2020-HJR** fastslog Højesteret i [dommen om buschaufføren, der som vidne til et dødeligt færdselsuheld udviklede PTSD](#), at ansvarsforsikringens erstatningspligt ikke omfattede den indirekte skadelidtes psykiske lidelse.

Årsagssammenhængen bryder ofte sammen på bevisplanet, særligt ved personskade med forudbestående lidelser. I **BS-43025/2023-OLR** frifandt Østre Landsret forsikringsselskabet i [sagen om lændesmerter efter en lavhastighedspåkørsel](#), fordi Retslægerådets oplysninger om degenerative forandringer sammenholdt med uheldets beskedne kraftpåvirkning ikke gjorde årsagssammenhængen tilstrækkeligt godtgjort. Omvendt kan flere skadesbegivenheder føre til en forholdsmæssig opdeling: i **BS-41492/2019-HJR** nedsatte Højesteret méngraden i [dommen om årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder](#), hvor skadelidte efter den regresberørte voldsepisode var udsat for tre yderligere overfald.

Adækvansen kan også afskære ansvaret, selv om adfærden var på kanten af det forsvarlige. Sø- og Handelsretten frifandt i **S-0020-99** rederiet i [sagen om bølgeskader fra hurtigfærgens passage af Århus Havn](#): farten var "næppe moderat", men ikke uforsvarlig, fordi servicespeed gav den mindste hækbølge – skaden var derfor en **upåregnelig følge**.

I de store erhvervsansvarssager er årsagssammenhængen ofte det afgørende. Vestre Landsret frifandt i **BS-426/2011-VLR** samtlige sagsøgte i [sagen om ledelsens og revisorernes ansvar for en sparekasses sammenbrud](#) for et krav på 275 mio. kr. vedrørende udlånsvæksten til ejendomssektoren 2005-2008. Og i **BS-15446/2020-OLR** – [Hesalight-sagen](#) – dømte Østre Landsret tre ledelsesmedlemmer solidarisk til 200 mio. kr., men frifandt både et sent indtrådt bestyrelsesmedlem og revisoren, fordi konkursboet ikke havde løftet bevisbyrden for, at netop deres fejl havde ført til tabet.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 24a](#)

PRAKSIS

Højesteret · Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne	02.11.2023
Højesteret · Ansvarsforsikringsselskabs erstatningspligt ved færdselsuheld omfattede ikke psykisk lidelse hos vidne til ulykken	19.08.2021
Højesteret · Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	14.05.2020
Landsretten · Landsret afviste erstatningskrav for lændesmerter efter færdselsuheld på grund af manglende årsagssammenhæng	03.03.2025
Landsretten · Landsrettens dom i sag om erstatningsansvar i Hesalight A/S konkursbo	17.03.2023
Landsretten · Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	28.02.2020
Sø- og Handelsretten · Sag om erstatningsansvar for skade forårsaget af dønninger fra hurtigfærge	26.01.2001

Ansvarsfrihedsgrunde: samtykke, accept af risiko, nødværge og egen skyld

§ 5

Selv når ansvarsgrundlag, kausalitet, adækvans og tab foreligger, kan ansvaret falde bort.

Beskæftigelsesministeriets [vejledning om voldsskadeforsikring](#) fra 2025 sammenfatter de almindelige regler:

"Det skal bemærkes, at lov om erstatningsansvars udmålingsregler og den almindelige erstatningsrets regler om f.eks. lempelse af erstatningsansvaret som følge af egen skyld mv. samt objektive ansvarsfrihedsgrunde såsom nødværge mv. finder anvendelse ... Hvis en person f.eks. har samtykket til en bestemt skade, kan vedkommende således ikke kræve erstatning for den indtrufne skade, såfremt samtykket er afgivet frivilligt, og den tilskadekomne var i stand til at kunne bedømme konsekvenserne af sit samtykke."

Den rigeste praksis om **egen skyld og accept af risiko** findes hos Erstatningsnævnet. Mønsteret er skarpt:

Afgørelse	Skadelidtes adfærd	Udfald
14-520-05129	Opsøgte selv en konfrontation og bad venner deltage	Fuldt bortfald
15-520-07432	Passager i frivillig kapkørsel, uden sele	Fuldt bortfald
14-520-05624	Vagt/hashsalg i bandemiljø, bar skudsikker vest	Fuldt bortfald

14-520-04428	Opsøgte et varslet slagsmål og sparkede en modpart	Nedsættelse med 1/3
18-520-01492 (A)	Blev på stedet med kendskab til kniv og voldsrisiko	Nedsættelse med 1/3
18-520-01492 (B)	Greb ind for at stoppe slagsmålet	Ingen nedsættelse
14-520-05211	Gengældelsesslag i umiddelbar forlængelse af overfald	Ingen nedsættelse

I [afgørelsen om den opsøgte konfrontation](#) lagde nævnet vægt på, at ansøgeren måtte have indset, at mødet kunne udvikle sig voldeligt. I [afgørelsen om skudofferet i bandemiljøet](#) var den skudsikre vest afgørende bevis for farebevidsthed. Ved [knivoverfaldet under gruppeskænderiet](#) fandt nævnet det "ikke upåregneligt, at der kunne indgå våben som knive", og nedsatte med 1/3. I [kapkørselssagen](#) kombineredes accept af risiko med manglende selebrug.

Modsat trækker nævnet en klar grænse: i [afgørelsen om gengældelsesslaget](#) fastslog nævnet, at hverken en forudgående kontrovers dagen før eller et gengældelsesslag i umiddelbar forlængelse af angrebet i sig selv udgør egen skyld. Og i [afgørelsen om den selvforskyldte håndskade](#) bortfaldt kravet, fordi hele sygeforløbet skyldtes skadelidtes eget slag mod en forrude – ikke det oprindelige skub.

Ved domstolene bliver indsigelserne om egen skyld og accept af risiko ofte afvist, når skadelidte ikke har handlet bevidst risikosøgende: det skete både i [Hesalight-sagen \(BS-15446/2020-OLR\)](#) og i [sagen om det uafdækkede hul i gulvet \(BS-60450/2023-VLR\)](#).

Endelig indeholder [§ 24, stk. 2](#) en modgående ventil: under samme betingelser som stk. 1 kan der ses helt eller delvis bort fra **skadelidtes** medvirken til skaden.

Utilregnelighed hos skadevolderen er derimod ikke i sig selv en ansvarsfrihedsgrund i forhold til offererstatningsordningen. I [Sag 298/2016](#) fastslog Højesteret i [dommen om en ansat på et bosted ramt af en utilregnelig beboer](#), at handlingen kunne anses for forsætlig i offererstatningsretlig forstand, selv om gerningsmanden var omfattet af [straffelovens § 16](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 2](#)
[Offererstatningsloven § 6a](#)
[Straffeloven § 16, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	19.10.2017
	Landsretten · Tømrerfirma erstatningsansvarligt for kundes fald i uafdækket hul i gulv	06.03.2025
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om erstatningsansvar i Hesalight A/S konkursbo	17.03.2023
	Erstatningsnævnet · Bortfald af erstatning for selvforskyldt håndskade efter konfrontation med tyve	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til passager ved hasarderet kapkørsel på grund af egen skyld	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Nægtelse af erstatning til skudoffer grundet accept af risiko i kriminelt bandemiljø	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning efter knivoverfald grundet egen skyld og accept af risiko ved gruppeskænderi	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning grundet egen skyld og accept af risiko ved opsøgt konfrontation	06.01.2016
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets vurdering af egen skyld ved gengældelsesslag efter voldeligt overfald	19.11.2015

Culpa som subsidiært ansvarsgrundlag over for objektivt og skærpet ansvar

På en række områder har lovgiver afløst culpareglen med et objektivt ansvar. Culpa forsvinder dog ikke – den træder frem igen, når det objektive ansvar ikke rækker.

[Færdselsloven § 101, stk. 1](#) pålægger den ansvarlige for et motordrevet køretøj at erstatte skader, køretøjet volder ved færdselsuheld. Rækkevidden af "færdselsuheld" er derfor afgørende. I **BS-11654/2018-HJR** afgrænsede Højesteret det objektive ansvar i [sagen om cyklisten, der påkørte en væltet lysmast](#): den store tidsmæssige afstand mellem det ukendte køretøjs påkørsel af masten og cyklistens uheld gjorde, at skaden ikke havde den fornødne umiddelbare tilknytning til færdselsuheldet, hvorefter sagen faldt tilbage på et culpaspørgsmål, som bevismæssigt ikke kunne løftes. Procesbevillingsnævnet meddelte i **22/02269** 3.-instansbevilling om samme afgrænsning i [sagen om en passager ramt i hovedet af en bildør under medpassagerens udstigning](#), hvor by- og landsret havde krævet, at hændelsen var "kørselsmæssigt usædvanlig". Og i **BS-27456/2021-HJR** kombinerede Højesteret spørgsmålene i [dommen om motorkøretøjsforsikringens dækning uden for færdselslovens område ved en dødsulykke under brandslukning](#) – både køretøjsbegrebet og en culpavurdering efter almindelig erstatningsret indgik.

[Hundeloven § 8, stk. 1](#) fastslår, at besidderen af en hund er forpligtet til at erstatte den skade, hunden forvolder, med mulighed for nedsættelse ved skadelidtes medvirken. Ankenævnet for Forsikring anvendte reglen i sag **100123** – [afgørelsen om naboens ødelagte briller](#) – og afviste selskabets synspunkt om et hændeligt uheld:

"Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at skadelidte faldt og smadrede sine briller, fordi han fik overbalance, da han forsøgte at holde fast i hunden, der var løbet ind på hans grund."

Det objektive ansvar er understøttet af en lovpligtig forsikring, jf. [bekendtgørelse om ansvarsforsikring af hunde § 1](#), der fastsætter dækningssummer på 5 mio. kr. for personskade og 2 mio. kr. for tingsskade – og af en garantiordning for ukendte og uforsikrede hunde i [samme bekendtgørelses § 4](#). En tilsvarende konstruktion gælder for løsgående heste, jf. [bekendtgørelse om ansvarsforsikring af løsgående heste § 3](#).

Samspillet mellem objektivt ansvar og culpa er skarpest belyst i **BS-63777/2024-HJR** – [dommen om olieforureningen ved fejlagtig påfyldning](#). Højesteret fastslog først, at det objektive ansvar efter miljøskadeerstatningslovens § 3 ikke fandt anvendelse, fordi forureningen ikke stammede fra det aktive, nedgravede anlæg, men fra en fejlpåfyldning udefra. Derefter blev sagen prøvet efter culpareglen, og hele skylden blev placeret hos chaufføren, der groft uagtsomt ignorerede en klar instruks. Grundejeren blev frifundet, og Højesteret afviste at fravige hovedreglen i [§ 25](#) om, at det forsikrede selskab bærer tabet.

Samme dobbelthed ses i **Sag 184/2011**, hvor Højesteret i [sagen om erstatningsansvar efter et ophævet udlæg](#) trak grænsen mellem objektivt og skyldbaseret ansvar ved forgæves tvangsfuldbyrdelse, og i **H-30-06**, hvor Sø- og Handelsretten i [sagen om en uberettiget konkursbegæring](#) pålagde lønmodtageren objektivt ansvar efter konkurslovens § 28, stk. 2, mens fagforeningen blev fundet ansvarlig efter **almindelige erstatningsregler** – altså culpareglen.

[Betænkning nr. 1237/1992 om erstatning for miljøskader, s. 55](#) beskriver samme systematik: hvor den miljøretlige lovgivning tier, må det afgøres ved en analyse af retspraksis, om ansvaret hviler på culpareglen eller på et skærpet grundlag – og udgangspunktet er culpareglen.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 25, stk. 1](#)[Færdselsloven § 101, stk. 1](#)[Færdselsloven § 103, stk. 1, 2](#)[Hundeloven § 8, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning	25.06.2025
	Højesteret · Højesterets dom om motorkøretøjsforsikringens dækning uden for færdselslovens område ved dødsulykke under brandslukning	08.06.2023
	Højesteret · Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen	04.12.2018
	Højesteret · Erstatningsansvar ved ophævet udlæg: Udlægshavers ansvar i henhold til retsplejelovens § 505	25.06.2013
	Sø- og Handelsretten · Erstatningsansvar for fagforening og lønmodtager efter uberettiget konkursbegæring mod erhvervsdrivende	10.06.2008
	Ankenævnet for Forsikring · Objektivt ansvar for hundeejer ved nabos fald i forsøg på at fastholde hund	11.10.2023
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om afgrænsning af færdselsuheld: Bildør slår passager i hoved under udstigning – objektivt ansvar efter færdselslovens § 101, stk. 1	01.09.2022

Erstatningsansvarslovens § 19: bortfald ved forsikringsdækkede tings- og driftstabsskader

§ 7

[§ 19, stk. 1](#) fastslår, at der ikke er erstatningsansvar, i det omfang en skade er dækket af en tingsforsikring eller en driftstabsforsikring. Undtagelserne i [stk. 2](#) er forsæt og grov uagtsomhed samt skader forvoldt ved udøvelse af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed. [§ 20](#) sidestiller stat, kommuner og andre offentlige selvforsikrere med forsikringstagere.

Denne struktur svarer nøjagtigt til den model, [Betænkning nr. 829/1978, s. 59](#) opstillede. Udvalget begrundede undtagelserne præventivt og skelnede udtrykkeligt mellem planlægningsfejl og udførelsesfejl:

"Endvidere finder udvalget det af præventive grunde nødvendigt at fastholde erstatningspligten, hvor skaden skyldes, at man ved planlægningen eller tilrettelæggelsen af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed har valgt arbejdsmetoder eller materiel, der må anses for uforsvarlige. I et sådant tilfælde er der altså også ansvar for simpel uagtsomhed."

Bestemmelsens praktiske virkning er nydeligt sammenfattet i Undervisningsministeriets [vejledning til bekendtgørelse om statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.](#) fra november 2025:

"Det følger af erstatningsansvarslovens § 19, at der som udgangspunkt ikke er et erstatningsansvar for tingsskade, hvis skaden er dækket af en tings- eller driftstabsforsikring. Der gælder dog en række undtagelser hertil, jf. erstatningsansvarslovens § 19, stk. 2 og 3. Hvis skaden er dækket af en forsikring, hvor der er selvrisko, vil statens erstatningsordning dog kunne dække selvriskoen."

Vejledningen bemærker samtidig, at erstatningsansvarsloven **ikke** indeholder regler om opgørelsen af erstatning ved tingsskade – den sker efter teori og praksis vedrørende forsikringsaftalelovens §§ 37-38, med udgangspunkt i at skadelidte hverken skal lide et tab eller opnå en gevinst.

I retspraksis er § 19 typisk en indsigelse mod kravet. I **BS-812/2017-GLO** afviste to forsikringsselskaber DSB's krav under henvisning til § 19 eller § 20; i [sagen ved Retten i Glostrup](#) tilkendegav retten dog, at DSB ville få medhold.

Mest udførligt er § 19 behandlet i **BS-16281/2022-ROS** – [sagen om chaufførens kørsel over for rødt lys](#). Retten i Roskilde opstillede den centrale test for, hvornår undtagelsen i stk. 2 og stk. 3 slår igennem:

"Efter praksis er det afgørende for, om en uagtsomhed kan karakteriseres som grov, at den skadevoldende handling indebærer en indlysende fare for den indtrådte skade. Det fremgår af sagen, at sigtbarheden var over 100 meter, at der var dagslys og ingen nedbør, at føret var tørt, og at lyssignalerne i krydset fungerede. Der forelå således ingen formildende omstændigheder i forhold til trafikuheldet, hvorfor retten finder, at Sagsøgte handlede groft uagtsomt, da han kørte frem for rødt."

Justitsministeriets [cirkulæreskrivelse om behandling af erstatningssager i Forsvaret](#) omsætter samme sondering til administrativ praksis og forbinder den med statens selvforsikringsprincip:

"Er skaden omfattet af 'statens selvforsikringsprincip', dvs. hvor skaden ellers ville være dækket af en arbejdsgivers ansvars- eller tingsforsikring, kan den ansatte kun være ansvarlig ved udvist grov uagtsomhed eller forsæt."

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 1-3](#)[Erstatningsansvarsloven § 20](#)[Forsikringsaftaleloven § 18, stk. 2](#)

PRAKSIS **Byretten** · Chauffør kendt erstatningsansvarlig for grov uagtsomhed efter kørsel over for rødt lys 08.11.2023
Byretten · DSB mod Concordia Forsikring og Tryg Forsikring om erstatningsansvar og bortfald efter erstatningsansvarsloven 16.04.2018

§ 8 Erstatningsansvarslovens § 23: arbejdstagerens lempede ansvar og samspillet med DL 3-19-2

[§ 23, stk. 1](#) begrænser arbejdsgiverens regres mod arbejdstageren til, hvad der findes rimeligt "under hensyn til den udviste skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt". [Stk. 2](#) tillader nedsættelse eller bortfald af arbejdstagerens ansvar over for skadelidte og giver arbejdstageren et friholdelseskrav mod arbejdsgiveren. [Stk. 3](#) udstrækker rimelighedsvurderingen til arbejdsgiverens eget krav for skade, arbejdstageren i øvrigt forvolder i tjenesten.

Bestemmelsen skal læses sammen med principalansvaret i [Danske Lov 3-19-2](#), hvorefter arbejdsgiveren hæfter for de culpøse handlinger, de ansatte begår under arbejdet. [Betænkning nr. 1482/2006, s. 69](#) formulerer sammenhængen sådan: "arbejdsgiveren [er] efter reglen i Danske Lov 3-19-2 ansvarlig for de culpøse handlinger, de ansatte begår under arbejdet for arbejdsgiveren, og som medfører skade." De nordiske lovudkast om samme spørgsmål er gengivet i [Betænkning nr. 352/1964 om arbejdsgiveres erstatningsansvar for ansattes skadegørende handlinger, s. 41](#).

Cirkulæreskrivelsen om [behandling af erstatningssager i Forsvaret](#) opstiller de tre vurderingsfaktorer efter § 23 direkte – graden af udvist skyld, arbejdstagerens stilling og omstændighederne i øvrigt – og definerer grov uagtsomhed som en "markant afvigelse fra det normale" eller adfærd, der er "åbenlys farlig og uforsvarlig, og det var indlysende for den ansatte, at den pågældende skade ville indtræde".

Retspraksis er dog ikke entydig om, hvor langt lempelsen rækker ved grov uagtsomhed. I **BS-16281/2022-ROS** afviste Retten i Roskilde både lempelse efter § 23 og friholdelse fra arbejdsgiveren i [sagen om kørsel over for rødt lys](#); chaufføren skulle betale hele regreskravet på 87.404,69 kr. Landsretten nåede det modsatte resultat og lod ansvaret bortfalde fuldstændigt efter § 23 trods den grove uagtsomhed – hvorefter Procesbevillingsnævnet i **25/18936** meddelte 3.-instansbevilling, jf. [afgørelsen om fuldstændigt bortfald af kaskoforsikringens regreskrav mod chaufføren](#). Spørgsmålet – om et ansvar for en groft uagtsomt forvoldt kaskoskade overhovedet kan bortfalde helt efter § 23 – verserer dermed for Højesteret.

I den offentlige sektor har § 23 samme funktion. I **BS-2341/2004-VLR** behandlede Vestre Landsret i [sagen om regreskrav mod en politiassistent efter vold under en anholdelse](#) både § 23, stk. 2, og § 24 ved fastsættelsen af det regresbeløb, politimesteren kunne kræve af tjenestemanden.

Den almindelige forudsætning om, at grov uagtsomhed ophæver beskyttelsen, går igen uden for arbejdsforholdet. Sø- og Handelsretten fastslog i **BS-39/2019-SHR**, at fragtføreren ikke kunne begrænse sit ansvar efter CMR-loven, fordi chaufførens parkering på en ubevogtet industrivej var groft uagtsom – se [dommen om tyveriet af LEGO-gods under international vejtransport](#).

LOV

Danske Lov § 3-19-2

Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 3

Erstatningsansvarsloven § 23, stk. 1-3

PRAKSIS	Landsretten · Regreskrav efter vold under anholdelse	11.10.2005
	Sø- og Handelsretten · Grov uagtsomhed ved parkering af LEGO-lastbil førte til fuldt erstatningsansvar for DSV Road	17.12.2020
	Byretten · Chauffør kendt erstatningsansvarlig for grov uagtsomhed efter kørsel over for rødt lys	08.11.2023
	Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet tillader Højesteret at prøve fuldstændigt bortfald af kaskoforsikrings regreskrav mod chauffør ved grov uagtsomhed	01.12.2025

§ 9 Erstatningsansvarslovens § 24: den generelle lempelsesregel i praksis

§ 24, stk. 1 giver adgang til at nedsætte eller lade erstatningsansvaret bortfalde, når ansvaret "vil virke urimeligt tyngende for den erstatningsansvarlige, eller når ganske særlige omstændigheder i øvrigt gør det rimeligt". Afvejningen sker efter skadens størrelse, ansvarets beskaffenhed, skadevolderens forhold, skadelidtes interesse, foreliggende forsikringer og omstændighederne i øvrigt.

Den tungeste praksis er de statslige regressager efter [offererstatningslovens § 17](#), hvor et enkelt voldsforhold kan udløse millionkrav, fordi skadelidte udvikler et langvarigt erhvervsevnetab.

Højesteret lemper markant, når misforholdet er stort. I **BS-15705/2025-HJR** nedsatte Højesteret et regreskrav på ca. 4,07 mio. kr. til **250.000 kr.** i [dommen om nedsættelse af statens regreskrav for voldserstatning](#). De bærende hensyn var, at de umiddelbare fysiske skader var begrænsede i kontrast til det senere konstaterede erhvervsevnetab på 85 %, at skadevolderen var 19 år og handlingen spontan, og at han ikke havde nogen realistisk mulighed for at afvikle gælden. Højesteret fastslog udtrykkeligt, at forsætlig vold **ikke** udelukker lempelsesreglen, som fungerer som en social-humanitær sikkerhedsventil, og at 250.000 kr. udgjorde et "meget føleligt erstatningsansvar", der samtidig var realistisk at afvikle. Samme linje ses i **BS-21903/2025-HJR** i [dommen om yderligere lempelse efter et voldeligt skub med omfattende følger](#), hvor et enkelt skub i 2011 havde forvoldt en alvorlig hjerneskade og et regreskrav på over 3 mio. kr.

Landsretspraksis lå forud på samme spor: i **BS-51804/2019-VLR** stadfæstede Vestre Landsret en nedsættelse fra 3.008.432,11 kr. til 1.000.000 kr. i [sagen om et kraftigt skub på et diskoteksgulv](#), og i **BS-8531/2019-HER** lempede Retten i Herning et krav fra ca. 3 mio. kr. til 1 mio. kr. i [regressagen efter en voldsepisode](#). Procesbevillingsnævnet meddelte i **24/27813** 3.-instansbevilling i [en sag om netop denne afvejning](#), hvor både by- og landsret havde dømt til betaling af det fulde beløb.

Lempelse er ikke automatisk. I **BS-17861/2023-VLR** afviste Vestre Landsret lempelse i [regressagen mod en tidligere folkeskoleelev efter en voldsepisode mod en lærer](#) og fastholdt kravet på 299.031,21 kr. – hverken nødværge eller § 24 kunne føre til nedsættelse. Og i **BS-49811/2023-OLR** stadfæstede Østre Landsret i [sagen om regreskrav for en voldsepisode fra 2007](#) det fulde krav trods appellantens vanskelige helbredsmæssige og økonomiske situation og de 17 år, der var gået.

§ 24 anvendes også uden for voldssagerne. Vestre Landsret behandlede [§ 24, stk. 1](#) i **BS-1687/2007-VLR** om [erstatning for skade på en lånt kranbil](#), og bestemmelsen indgik i vurderingen i både [Hesalight-sagen \(BS-15446/2020-OLR\)](#) og [sparekassesagen \(BS-426/2011-VLR\)](#). Historisk peger [Betænkning nr. 829/1978, s. 10](#) på, at lempelse normalt **ikke** sker "hvor skaden skyldes en faglig fejl, udvist under kontraktmæssigt påtaget arbejde" – en linje, der stadig præger de professionelle ansvarssager.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 1, 2	Offererstatningsloven § 17, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Yderligere lempelse af statens regreskrav efter et voldeligt skub med omfattende følger (Erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1)	05.12.2025
	Højesteret · Nedsættelse af statens regreskrav for voldserstatning efter erstatningsansvarslovens § 24	28.10.2025
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster nedsættelse af millionkrav mod voldsdømt til 1 mio. kr. efter billighedsreglen	17.01.2025
	Landsretten · Regreskrav mod tidligere elev efter voldsepisode mod lærer i folkeskolen	15.01.2025
	Landsretten · Landsretten stadfæster regreskrav mod voldsoffer for erstatningsansvar	25.10.2024
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om erstatningsansvar i Hesalight A/S konkursbo	17.03.2023
	Landsretten · Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	28.02.2020
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om erstatning for skade på lånt kranbil	05.03.2008
	Byretten · Regreskrav efter Vold og Erstatningsansvarslovens Lempelsesregel	23.10.2019
	Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om lempelse af regreskrav for voldserstatning efter erstatningsansvarslovens § 24	05.03.2025

Erstatningsansvarslovens § 24 a: børns ansvar og billighedslempelsen

[§ 24 a](#) fastslår, at barn under 15 år er erstatningspligtigt efter samme regler som voksne, men at erstatningen kan nedsættes eller helt bortfalde, "for så vidt det findes billigt på grund af manglende udvikling hos barnet, handlingens beskaffenhed og omstændighederne i øvrigt, derunder navnlig forholdet mellem den skadegørende og den skadelidendes evne til at bære tabet og udsigten til, at skaden kan fås godtgjort hos andre".

Bestemmelsen er ikke oprindeligt en del af erstatningsansvarsloven. Den blev overført fra myndighedsloven ved ændringsloven i tilknytning til værgemålsloven med ikrafttræden 1. januar 1997; ifølge lovhistorikken skete overførslen **uden indholdsmæssig ændring**, således at myndighedsloven fremover alene indeholdt regler om forældre og børn.

Fuldt bortfald. Den ledende afgørelse er Højesterets dom i **BS-1971/2023-HJR** – [sagen om statens regreskrav mod en 12-årig efter vold mod en lærer](#). Efter at have fastslået både årsagssammenhæng og adækvans lod Højesteret hele regreskravet på 92.813,51 kr. bortfalde:

"A er i dag 21 år, og efter de foreliggende oplysninger om ham kan han ikke anses for at have realistisk mulighed for at afvikle gælden (regreskravet) inden for en overskuelig fremtid. C har fået godtgørelse og erstatning gennem offererstatningsordningen. Efter en samlet vurdering af de anførte omstændigheder [finder] Højesteret, at regreskravet mod A bortfalder, jf. erstatningsansvarslovens § 24 a, 2. pkt."

De bærende hensyn var, at skadevolderen var 12 år med dokumenterede kognitive og adfærdsmæssige udfordringer, at PTSD-følgerne kun kunne tilregnes ham som uagtsomme konsekvenser af den forsætlige vold, og at skadelidte allerede var dækket via offererstatningsordningen. Højesteret fastslog samtidig, at når hovedkravet mod barnet bortfalder, bortfalder også det afledte hæftelseskrav mod forældremyndighedsindehaveren efter [lov om hæftelse for børns erstatningsansvar § 1, stk. 1](#).

Landsrettens forudgående dom **BS-25729/2021-VLR** nåede samme resultat under hensyn til elevens lave alder (12 år) og hans STU-ophold og forventede fleksjob, jf. [stadfæstelsen af regresdommen](#). Procesbevillingsnævnet havde i **22/09688** meddelt 3.-instansbevilling netop fordi fortolkningen af § 24 a var principiel, jf. [afgørelsen om fuldt bortfald af den 12-åriges erstatningsansvar](#).

Ingen lempelse. § 24 a er ingen automatik. I **BS-8447/2022-ALB** afviste Retten i Aalborg lempelse i [regressagen mod en skadevolder, der som 14-årig havde slået to elevers hoveder sammen](#) og påført en medelev hjernerystelse og varigt mén. Sammenholdt med Højesterets dom tegner der sig et mønster, hvor alderen på gerningstidspunktet (12 år over for 14 år), graden af udviklingsmæssige vanskeligheder og skadevolderens aktuelle betalingsevne er de udslagsgivende parametre.

Ombudsmanden har i [FOB 2012-1](#) sammenfattet retstilstanden på et helt andet – men systematisk oplysende – område:

"Det har betydning for elevens erstatningsansvar om skolebøgerne er forsikret fra kommunens side. Hvis det er tilfældet, er eleven nemlig kun erstatningsansvarlig hvis han/hun har handlet forsætligt eller groft uagtsomt. En mulig lempelse af erstatningsansvaret kan komme på tale efter den særlige lempelsesregel for børn i erstatningsansvarslovens § 24 a eller den generelle lempelsesregel i samme lovs § 24."

Udtalelsen illustrerer, at § 19, § 24 og § 24 a jævnligt spiller sammen i samme sag: først prøves, om ansvaret overhovedet består efter § 19, dernæst om det skal lempes efter § 24 a eller § 24.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 1](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24a](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne	02.11.2023
	Landsretten · Stadfæstelse af dom i sag om regresbetaling efter voldeligt overfald	08.04.2022
	Byretten · Civilstyrelsens regreskrav mod 14-årig skadevolder for forsætlig vold: Afvisning af forældelse og lempelse af erstatningsansvar	03.01.2024
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling: Fuldt bortfald af 12-årig elev i specialklassens erstatningsansvar for overfald på skolelærer – fortolkning af erstatningsansvarslovens § 24 a	20.12.2022

Ledelses- og selskabsansvar: culpareglen anvendt på § 11 forretningsmæssige skøn

Culpareglen er også ansvarsgrundlaget, når ledelsesmedlemmer og selskabsdeltagere mødes med krav uden for kontrakt. Her tilføjer praksis en institutionel modifikation: domstolene er tilbageholdende med at tilsidesætte et forretningsmæssigt skøn.

I **Sag 34/2020** afgrænsede Højesteret prøvelsen i [dommen om ledelsesansvar i ebh bank](#), hvor Finansiell Stabilitet krævede 100 mio. kr. af den tidligere administrerende direktør vedrørende tre engagementer i 2007-2008. Sagen tog stilling til rækkevidden af en bankdirektørs bemyndigelse, til hvornår domstolene overhovedet må tilsidesætte det forretningsmæssige skøn, og til reglerne om inhabilitet ved nærforbundne transaktioner.

Samme tilbageholdenhed slog igennem i **BS-426/2011-VLR**, hvor Vestre Landsret frifandt direktør, bestyrelsesformand, næstformand samt to revisionsvirksomheder og to revisorer i [sagen om en sparekasses sammenbrud i marts 2009](#) – hverken den generelle drift eller de konkrete engagementer kunne bære et ansvar for de påståede 275 mio. kr.

Modsat statueres ansvar, hvor svigtene er fundamentale og subjektivt tilregnelige. I **BS-15446/2020-OLR** dømte Østre Landsret i [Hesalight-sagen](#) den administrerende direktør, bestyrelsesformanden og et centralt bestyrelsesmedlem solidarisk til 200 mio. kr. for fundamentale svigt i ledelse, økonomistyring og kreditvurdering – men frifandt et sent indtrådt bestyrelsesmedlem og revisoren på årsagssammenhængen.

Ansaret kan også ramme den fysiske person bag selskabet direkte. I **Sag 64/2020** fandt Højesteret i [dommen om svigagtig overfakturering i strid med en samarbejdsaftale](#) direktøren og den ultimative ejer personligt ansvarlig – uden at der forelå sammenblanding af økonomi.

Omvendt er tærsklen høj for ulønnede foreningsbestyrelser. I **Sag 52/2011** afgjorde Højesteret ansvarsnormen i [sagen om personligt bestyrelsesansvar for en grundejerforenings sagsomkostninger](#), hvor Rudersdal Kommune krævede 80.000 kr. af formanden og et bestyrelsesmedlem personligt, fordi bestyrelsen havde anket en tabt byretsdom trods foreningens usunde økonomi og advokatens råd.

For de specialiserede professionsansvarsnormer henvises til [advokatansvar](#), [revisoransvar](#) og [bestyrelsesansvar](#), ligesom arbejdsgiverens principalansvar behandles selvstændigt under [arbejdsgivers-erstatningsansvar](#) og det objektive producentansvar under [produktansvar](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 1](#)
[Erstatningsansvarsloven § 25, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets dom om ledelsesansvar i ebh bank: Forretningsmæssigt skøn og inhabilitet	08.04.2022
Højesteret · Personligt erstatningsansvar for direktør og ejer ved svigagtig overfakturering i strid med samarbejdsaftale	15.04.2021
Højesteret · Personligt erstatningsansvar for bestyrelsesmedlemmer i en grundejerforening vedrørende sagsomkostninger	07.02.2013
Landsretten · Landsrettens dom i sag om erstatningsansvar i Hesalight A/S konkursbo	17.03.2023
Landsretten · Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	28.02.2020

§ 12 Sammenfatning: de bærende linjer i culpapraksis

Praksis tegner et forholdsvis stabilt billede, som kan sammenfattes i fem linjer.

1. Ansvarsnormen er relativ, ikke absolut. Domstolene måler adfærden mod det, der var almindeligt anerkendt på handlingstidspunktet, og justerer målestokken efter rollen. Advokaten, der leverer modelrådgivning, mødes med en skærpet norm ([BS-26436/2020-OLR](#)); tømreren, ejendomsmægleren og legepladsinspektøren måles på fagmandens omhu ([BS-60450/2023-VLR](#), [BS-12209/2023-VLR](#), [BS-8391/2024-VLR](#)); barnet måles mod jævnaldrende. Skærpet norm er dog ikke resultatansvar – rådgiveren frifindes, når forudsætningerne var udtrykkelige og klienten brød dem.

2. Kausalitet og adækvans er selvstændige spærringer. Højesteret har fastslået, at PTSD ikke er en atypisk følge af forsætlig vold ([BS-1971/2023-HJR](#)), men afvist ansvar over for den indirekte skadelidte, der kun var vidne ([BS-38951/2020-HJR](#)). På bevisplanet strander mange krav på forudbestående lidelser og konkurrerende årsager ([BS-43025/2023-OLR](#), [BS-22059/2024-VLR](#)).

3. Culpa er sikkerhedsnettet under de objektive ansvarsformer. Falder det objektive ansvar bort – fordi hændelsen ikke er et "færdselsuheld", eller fordi forureningen ikke stammer fra den farlige aktivitet – prøves sagen efter culpapreglen. Det gjorde Højesteret både i [olieforureningssagen](#) ([BS-63777/2024-HJR](#)) og i [lysmastsagen](#) ([BS-11654/2018-HJR](#)).

4. Grov uagtsomhed er det centrale skæringspunkt i erstatningsansvarsloven. Den afgør, om § 19-beskyttelsen bortfalder, om arbejdsgiveren kan søge regres efter § 23, og om ansvarsbegrænsninger i transportretten kan gennemføres. Testen er praksisfast: handlingen skal indebære **en indlysende fare for den indtrådte skade** ([BS-16281/2022-ROS](#)). Rækkevidden af § 23-lempelsen ved grov uagtsomhed afklares i øjeblikket af Højesteret efter 3.-instansbevillingen i [25/18936](#).

5. §§ 24 og 24 a er sociale sikkerhedsventiler – men ikke automatiske. Højesteret har i 2025 nedsat regreskrav fra ca. 4 mio. kr. til 250.000 kr. ([BS-15705/2025-HJR](#)) og i 2023 ladet et krav mod en tidligere 12-årig bortfalde helt ([BS-1971/2023-HJR](#)). Men landsretterne afviser lempelse, hvor skadevolderen var voksen og adfærden bevidst aggressiv ([BS-17861/2023-VLR](#), [BS-49811/2023-OLR](#)), og byretten har afvist § 24 a-lempelse ved forsætlig vold begået som 14-årig ([BS-8447/2022-ALB](#)).

Afgrænsningsmæssigt bemærkes, at udmålingen af de enkelte erstatnings- og godtgørelsesposter behandles selvstændigt under [tabt-arbejdsfortjeneste](#), [svie-og-smerte](#), [varigt-men-mengradserstatning](#), [erhvervsevnetab](#) og [tortgodtgoerelse](#), mens forsikringssidens regres og dækningsspørgsmål behandles under [subrogation-regres-forsikring](#) og [ansvarsforsikring-forsaet-grov-uagtsomhed](#). Statens offererstatningsordning – som er forudsætningen for de mange regressager, der bærer § 24- og § 24 a-praksis – behandles under [voldsoffer-erstatning](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 19, stk. 1-3](#)
[Erstatningsansvarsloven § 23, stk. 1](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 1](#)
[Erstatningsansvarsloven § 24a](#)

PRAKSIS	Højesteret · Nedsættelse af statens regreskrav for voldserstatning efter erstatningsansvarslovens § 24	28.10.2025
	Højesteret · Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning	25.06.2025
	Højesteret · Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne	02.11.2023
	Højesteret · Ansvarsforsikringsselskabs erstatningspligt ved færdselsuheld omfattede ikke psykisk lidelse hos vidne til ulykken	19.08.2021
	Højesteret · Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen	04.12.2018

Landsretten · Frifindelse for erstatningsansvar efter brand i beboelsesejendom, da årsagssammenhæng til uforsvarlig askehåndtering ikke kunne fastslås med fornøden sikkerhed	30.10.2025
Landsretten · Erstatningsansvar for inspektionsvirksomhed efter ulykke med mangelfuldt efterset legepladsredskab	29.04.2025
Landsretten · Tømrerfirma erstatningsansvarligt for kundes fald i uafdækket hul i gulv	06.03.2025
Landsretten · Landsret afviste erstatningskrav for lændesmerter efter færdselsuheld på grund af manglende årsagssammenhæng	03.03.2025
Landsretten · Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	04.02.2025
Landsretten · Regreskrav mod tidligere elev efter voldsepisode mod lærer i folkeskolen	15.01.2025
Landsretten · Landsretten stadfæster regreskrav mod voldsoffer for erstatningsansvar	25.10.2024
Landsretten · Frifindelse i sag om rådgiveransvar i forbindelse med udbytteskat	28.04.2022
Byretten · Civilstyrelsens regreskrav mod 14-årig skadevolder for forsætlig vold: Afvisning af forældelse og lempelse af erstatningsansvar	03.01.2024
Byretten · Chauffør kendt erstatningsansvarlig for grov uagtsomhed efter kørsel over for rødt lys	08.11.2023
Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet tillader Højesteret at prøve fuldstændigt bortfald af kaskoforsikrings regreskrav mod chauffør ved grov uagtsomhed	01.12.2025

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Erstatningsansvarsloven § 19	stk. 1-3	Erstatningsansvarsloven § 23	stk. 1-3
Erstatningsansvarsloven § 24	stk. 1, 2	Erstatningsansvarsloven § 24a	
Færdselsloven § 101	stk. 1	Hundeloven § 8	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

59 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

14

05.12.2025	Yderligere lempelse af statens regreskrav efter et voldeligt skub med omfattende følger (Erstatningsansvarslovens § 24, stk. 1)	21903-2025
28.10.2025	Nedsættelse af statens regreskrav for voldserstatning efter erstatningsansvarslovens § 24	15705-2025
25.06.2025	Grundejers frifindelse for erstatningsansvar efter olieforurening ved fejlagtig påfyldning	63777-2024
02.11.2023	Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne	bs-1971-2023-hjr
08.06.2023	Højesterets dom om motorkøretøjsforsikringens dækning uden for færdselslovens område ved dødsulykke under brandslukning	bs-27456-2021-hjr
08.04.2022	Højesterets dom om ledelsesansvar i ebh bank: Forretningsmæssigt skøn og inhabilitet	34-2020
19.08.2021	Ansvarsforsikringsselskabs erstatningspligt ved færdselsuheld omfattede ikke psykisk lidelse hos vidne til ulykken	bs-38951-2020-hjr

15.04.2021	Personligt erstatningsansvar for direktør og ejer ved svigagtig overfakturering i strid med samarbejdsaftale	64-2020
14.05.2020	Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	bs-41492-2019-hjr
03.10.2019	Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt	Sag 71/2019
04.12.2018	Rækkevidde af objektivt ansvar efter færdselsloven ved påkørsel af genstande efterladt på kørebanen	bs-11654-2018-hjr
19.10.2017	Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	298-2016
25.06.2013	Erstatningsansvar ved ophævet udlæg: Udlægshavers ansvar i henhold til retsplejelovens § 505	184-2011
07.02.2013	Personligt erstatningsansvar for bestyrelsesmedlemmer i en grundejerforening vedrørende sagsomkostninger	52-2011

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

18

30.10.2025	Frifindelse for erstatningsansvar efter brand i beboelsesejendom, da årsagssammenhæng til uforsvarlig askehåndtering ikke kunne fastslås med fornøden sikkerhed	10293-12093
29.04.2025	Erstatningsansvar for inspektionsvirksomhed efter ulykke med mangelfuldt efterset legepladsredskab	10493-12367
06.03.2025	Tømrerfirma erstatningsansvarligt for kundes fald i uafdækket hul i gulv	9868-11545
03.03.2025	Landsret afviste erstatningskrav for lændesmerter efter færdselsuheld på grund af manglende årsagssammenhæng	9897-11581
04.02.2025	Ejendomsmæglers erstatningsansvar for urigtige oplysninger om el-tilslutning ved salg af ejendom	10398-12237
17.01.2025	Vestre Landsret stadfæster nedsættelse af millionkrav mod voldsdomt til 1 mio. kr. efter billighedsreglen	9432-10964
15.01.2025	Regreskrav mod tidligere elev efter voldsepisode mod lærer i folkeskolen	10488-12362
09.01.2025	Arbejdsgiver fundet erstatningsansvarlig for faldulykke ved slyngrenser grundet glat gulv og manglende afskærmning	10243-12025
25.10.2024	Landsretten stadfæster regreskrav mod voldsoffer for erstatningsansvar	8324-9833
17.03.2023	Landsrettens dom i sag om erstatningsansvar i Hesalight A/S konkursbo	2997-3547
28.04.2022	Frifindelse i sag om rådgiveransvar i forbindelse med udbytteskat	4255-5099
08.04.2022	Stadfæstelse af dom i sag om regresbetaling efter voldeligt overfald	3329-3958
18.12.2020	Landsretssag om arbejdsulykke: Frifindelse af stilladsansvarlig og erstatningsansvar for arbejdsgiver	3860-4662

28.02.2020	Dom om erstatningsansvar for tidligere ledelse og revisorer i Sparekasse	1289-1558
24.05.2016	Dom om erstatningsansvar for vandskade efter uagtsomhed	5910-7061
20.09.2012	Dom om erstatningsansvar for skader forårsaget af blomsterreoler	1678-2019
05.03.2008	Landsrettens dom i sag om erstatning for skade på lånt kranbil	5570-6667
11.10.2005	Regreskrav efter vold under anholdelse	4973-5992

SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET

5

25.04.2025	Ansvar for kærtret flydedok og ledelsesansvar i Hirtshals Yard	BS-8527/2022-SHR og BS-8530/2022-SHR
05.07.2024	Frifindelse af Forbrugerombudsmanden i sag om ansvarspådragende handlinger	7022-8436
17.12.2020	Grov uagtsomhed ved parkering af LEGO-lastbil førte til fuldt erstatningsansvar for DSV Road	BS-39/2019-SHR
10.06.2008	Erstatningsansvar for fagforening og lønmodtager efter uberettiget konkursbegæring mod erhvervsdrivende	H-30-06
26.01.2001	Sag om erstatningsansvar for skade forårsaget af dønninger fra hurtigfærge	S-0020-99

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

7

03.01.2024	Civilstyrelsens regreskrav mod 14-årig skadevolder for forsætlig vold: Afvisning af forældelse og lempelse af erstatningsansvar	10279-12076
08.11.2023	Chauffør kendt erstatningsansvarlig for grov uagtsomhed efter kørsel over for rødt lys	10410-12251
20.02.2023	Ejendomsmægler kendt erstatningsansvarlig for mangelfulde oplysninger om eltilslutning i salgsoptilling	10397-12236
07.11.2022	Ejer af udlejningsejendom fundet erstatningsansvarlig for personskader efter altankollaps	3342-3975
23.10.2019	Regreskrav efter Vold og Erstatningsansvarslovens Lempelsesregel	9406-10932
16.04.2018	DSB mod Concordia Forsikring og Tryk Forsikring om erstatningsansvar og bortfald efter erstatningsansvarsloven	48-50
02.07.2014	Afgørelse om erstatningsansvar for skade forvoldt under ransagning	4978-5997

ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

7

17.08.2022	Bortfald af erstatning for selvforskyldt håndskade efter konfrontation med tyve	20-520-09409
29.09.2021	Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld	18-520-01492
20.07.2018	Nægtelse af erstatning til skudoffer grundet accept af risiko i kriminelt bandemiljø	14-520-05624
20.07.2018	Afslag på offererstatning til passager ved hasarderet kapkørsel på grund af egen skyld	15-520-07432
14.07.2018	Nedsættelse af erstatning efter knivoverfald grundet egen skyld og accept af risiko ved gruppeskænderi	14-520-04428

06.01.2016	Afslag på offererstatning grundet egen skyld og accept af risiko ved opsøgt konfrontation	14-520-05129
19.11.2015	Erstatningsnævnets vurdering af egen skyld ved gengældelsesslag efter voldeligt overfald	14-520-05211

PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

01.12.2025	Procesbevillingsnævnet tillader Højesteret at prøve fuldstændigt bortfald af kaskoforsikrings regreskrav mod chauffør ved grov uagtsomhed	25/18936
05.03.2025	Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om lempelse af regreskrav for voldserstatning efter erstatningsansvarslovens § 24	24/27813
20.12.2022	3.-instansbevilling: Fuldt bortfald af 12-årig elev i specialklasses erstatningsansvar for overfald på skolelærer – fortolkning af erstatningsansvarslovens § 24 a	22/09688
01.09.2022	3.-instansbevilling om afgrænsning af færdselsuheld: Bildør slår passager i hoved under udstigning – objektivt ansvar efter færdselslovens § 101, stk. 1	22/02269

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

3

17.12.2024	Gyldighed af kontrolafgift ved placering af elektronisk p-skive i siderude frem for forrude	park-7061
03.12.2024	Taxachauffør pålagt afgift under aflevering af gangbesværet passager: Uenighed om af- og pålæsning	park-4662
04.12.2023	Tvist om ankomsttidspunkt og tidsforbrug ved parkering i Aalborg	park-3547

ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

11.10.2023	Objektivt ansvar for hundeejer ved nabos fald i forsøg på at fastholde hund	100123
------------	---	--------

FORARBEJDE Betænkninger

5 referencer

Betænkning om forbrugeraftaler om arbejder på løsøre og fast ejendom (forbrugertjenester)

nr. 1133 · 1988 · Justitsministeriet

Betænkning om erstatning for miljøskader

nr. 1237 · 1992 · Justitsministeriet

Betænkning om arbejdsskadesikring

nr. 1482 · 2006 · Beskæftigelsesministeriet

Betænkning om arbejdsgiveres erstatningsansvar for ansattes skadegørende handlinger m.v.

nr. 352 · 1964 · Justitsministeriet

Betænkning om lempelse af erstatningsansvar m.v.

nr. 829 · 1978 · Justitsministeriet